

Rok akademicki: 2020/2021

ID zajęć: 536181

ETAP: Semestr zimowy

Informacje ogólne:

Prowadzący: dr Ewa Sokołowska

Organizator: Wydział Nauk Społecznych
Instytut Psychologii

Liczba godzin tygodni / semestr: 2 / 30

Jezyk wykładowy: Język polski

Kierunek studiów: Psychologia (stacjonarne jednolite magisterskie)

Lokalizacja w planach rocznych: Rok III - Semestr 5

Punkty ECTS: 1

Forma zaliczenia: Egzamin

Cele przedmiotu:

- C1 - przedstawienie najistotniejszych zagadnień teoretycznych oraz prawidłowości charakteryzujących procesy wychowania i nauczania;
- C2 - zapoznanie studentów ze znaczeniem procesów wychowania i nauczania dla wspierania rozwoju w różnych obszarach funkcjonowania człowieka.

Wymagania wstępne:

Brak.

Efekty kształcenia dla przedmiotu:

WIEDZA

Student/studentka ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę na temat przedmiotu psychologii wychowania i nauczania; opisuje elementy i mechanizmy procesu wychowawczego oraz warunki kontaktu wychowawczego - K_W01;
Student/studentka a wiedzę dotyczącą uwarunkowań rozwoju wychowanka, opisuje elementy i mechanizmy procesu wychowawczego w różnych środowiskach (z akcentem na rodzinę, szkołę, środowisko rówieśnicze) oraz potrafi scharakteryzować proces nauczania; zna podstawowe techniki wychowawcze i związane z nauczaniem; K_W05.

UMIEJĘTNOŚCI

Student/studentka potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu psychologii wychowania i nauczania oraz powiązanych z nimi dyscyplin do analizowania i wskazywania uwarunkowań rozwoju wychowanka - K_U01.

KOMPETENCJE SPOŁECZNE (POSTAWY)

Student/studentka rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie oraz rozwoju własnych kompetencji związanych z pracą psychologa wychowawczego K_K01.

Metody dydaktyczne:

wykład problemowy, wykład konwersatoryjny, wykład z prezentacją multimedialną.

Kryteria oceny i sposoby weryfikacji zakładanych efektów kształcenia:

Podstawą do zaliczenia wykładu jest:

- zaliczenie ćwiczeń
- uzyskanie pozytywnej oceny z egzaminu pisemnego, przeprowadzonego w formie testu składającego się z 25 pytań wielokrotnego wyboru (wymagane jest zaliczenie od 60%; ocena dostateczna jest od 60% w górę /od 15 pkt./; od 70% w górę - ocena dostateczna plus /od 17,5 pkt./; od 80% w górę - ocena dobra /od 20 pkt./; od 90% w górę - ocena dobra plus /od 22,5 pkt. do 23,75 pkt./; 95% do 100% - ocena bardzo dobra (24 pkt. do 25 pkt.).

Uszczegółowienie odnośnie zakładanych efektów kształcenia:

Ocena niedostateczna

W - student/studentka nie ma podstawowej wiedzy w zakresie wychowania i nauczania;

U – student/studentka nie potrafi wskazać podstawowych determinantów rozwoju człowieka; nie potrafi opisać elementów i mechanizmów procesu wychowawczego oraz warunków efektywnego nauczania; nie ma świadomości znaczenia kontekstu rodzinnego, szkolnego i rówieśniczego dla rozwoju;

Opis zajęć: Psychologia wychowania i nauczania (PWJZ) (wykład)

Ocena dostateczna

W - student/studentka posiada podstawową wiedzę w zakresie wychowania i nauczania, uwarunkowań ich efektywności; zna podstawowe technik nauczania oraz potrafi zanalizować błędy wychowawcze; ma podstawową wiedzę na temat prawidłowości i nie prawidłowości rozwoju człowieka;

U - student/studentka potrafi wskazać podstawowe determinanty rozwoju człowieka; umie określić specyfikę procesu wychowawczego, wymienić postawy rodzicielskie i nauczycielskie sprzyjające rozwojowi dziecka/ucznia; ma elementarną świadomości znaczenia kontekstu rodzinnego, szkolnego i rówieśniczego dla rozwoju;

Ocena dobra

W - student/studentka posiada dobrą wiedzę w zakresie wychowania i nauczania, uwarunkowań ich efektywności; zna podstawowe technik nauczania oraz wskazać praktyczne sposoby wspierania rodziców oraz nauczycieli przez psychologa; dobrze zna podstawowe technik wspierające nauczanie i proces wychowawczy (też samowychowanie);

U - student/studentka potrafi wskazać determinanty rozwoju człowieka; umie prawidłowo określić specyfikę funkcjonowania człowieka na poszczególnych etapach życia – uwzględniając kontekst rodzinny, szkolny, rówieśniczy oraz związany z wpływem nowoczesnych technik; jest świadomy znaczenia sfery psychicznej, emocjonalnej, osobowej dla funkcjonowania dzieci, młodzieży, dorosłych;

Ocena bardzo dobra

W - student/studentka posiada pogłębioną wiedzę w zakresie wychowania i nauczania, uwarunkowań ich efektywności; zna bardzo dobrze wiele technik nauczania oraz umie ocenić sposoby wspierania rozwoju stosowane przez rodziców i nauczycieli; ma pogłębioną wiedzę na temat prawidłowości i nie prawidłowości rozwoju;

U - student/studentka potrafi wskazać złożone determinanty rozwoju człowieka; umie dokładnie określić specyfikę funkcjonowania człowieka na poszczególnych etapach życia; potrafi szczegółowo określić specyfikę komunikacji w relacji wychowanek bądź człowiek uczący się - rodzic/nauczyciel; jest świadomy znaczenia sfery psychicznej, emocjonalnej, osobowej dla funkcjonowania dzieci, młodzieży, osoby dorosłej.

Treści programowe przedmiotu:

I. Psychologia wychowawcza (część pierwsza)

1. Koncepcje teoretyczne dotyczące wychowania
2. Pojęcie wychowania
3. Wychowanie a nauczanie
4. Środowiska wychowawcze
5. Kontekst społeczno-kulturowy wychowania
6. Postawy rodzicielskie
7. Błędy wychowawcze
8. Samowychowanie a samoregulacja

II. Psychologia nauczania (część druga)

1. Koncepcje teoretyczne dotyczące nauczania
2. Pojęcie nauczania
3. Nauczanie a uczenie się
4. Poznawczy kontekst nauczania
5. Kontekst społeczno-kulturowy nauczania
6. Motywowanie do nauki
7. Wybrane dziedziny nauczania (m.in. edukacja medialna)
8. Błędy popełniane w nauczaniu
9. Uczenie się samoregulowane.

Literatura:

Lektura obowiązkowa do wykładu:

1. Filipiak, R. (2012). Co wnoszą teorie socjokulturowe Wysockiego i Brunera do myślenia o zmianie i rozwoju w edukacji. W: R. Filipiak, Rozwijanie zdolności uczenia się. Z Wysockim i Brunerem w tle (s. 21-144). Sopot: GWP.
2. Jurkowski A. (2003). Specyfika i znaczenie społeczne psychologii wychowawczej. W: A. Jurkowski (red.), Z zagadnień współczesnej psychologii wychowawczej (s. 11-26). Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Psychologii PAN.
3. Ledzińska, M., Czerniawska, E. (2011). U źródeł nauczania – psychologiczne prawidłowości uczenia się. Nauczanie: od teorii do praktyki. Psychologia nauczania. Ujęcie poznawcze (s. 25-186), Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
4. Schaffer, H. R., Kipp, K. (2015). Kontekst rozwoju I: rodzina. Kontekst rozwoju II: rówieśnicy, szkoła i technologia. W: H. R. Schaffer, K. Kipp, Psychologia rozwoju. Od dziecka do dorosłości (s. 579-650). Gdańsk: Wydawnictwo Harmonia Universalis
5. Zimbardo, Ph. G., Johnson, R. L., McCann, V. (2010). Uczenie się i wychowanie. W: Ph. G. Zimbardo, R. L. Johnson, V. McCann, Psychologia. Kluczowe koncepcje. Tom 2. Motywacja i uczenie się (s. 111-180). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Literatura dodatkowa:

1. Brophy, J. (2007). Motywowanie uczniów do nauki. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
2. Brzezińska, A. (2000). Psychologia wychowania. W: J. Strelau (red.), Psychologia. Podręcznik akademicki. Jednostka w społeczeństwie i elementy psychologii stosowane. Tom 3 (s. 225-257). Gdańsk: GWP.

3. Gordon, T. (1995). Wychowanie bez porażek w szkole. Warszawa: Instytut Wydawniczy PAX.
4. Gurycka A. (1990). Błąd w wychowaniu. Warszawa: WSiP.
5. Majewska-Opiełka, I. (2015). Logodydaktyka w edukacji. O wychowaniu mądrego i szczęśliwego człowieka. Sopot: GWP
6. Miotk-Mrozowska, M. (2011). Nowoczesne technologie informacyjne i komunikacyjne w procesie edukacji. W: St. Kowalik, Psychologia ucznia i nauczyciela (s. 250-273). Warszawa: Wydawnictwo PWN.
7. Rosiński, D. (2011). Trudności wychowawcze i ich rozwiązywanie w szkole. W: St. Kowalik, Psychologia ucznia i nauczyciela (s. 102-129). Warszawa: Wydawnictwo PWN.
8. Sędek, A. (2000). Psychologia kształcenia. W: J. Strelau (red.), Psychologia. Podręcznik akademicki. Jednostka w społeczeństwie i elementy psychologii stosowane. Tom 3 (s. 259-280). Gdańsk: GWP.
9. Sokołowska, E. (2013). Psychologia kształcenia – podstawowe założenia teoretyczne i prawidłowości. Psychologia rozwoju człowieka jako źródło wiedzy i inspiracji dla praktyków. W: E. Sokołowska (red.), Psychologia wspierania rozwoju i kształcenia (s. 18-51). Warszawa: Wydawnictwo APS.
10. Żylińska, M. (2013). Nowe technologie a kształcenie nauczycieli. Mózg wobec nowych technologii: rachunek zysków i strat. W: M. Żylińska, Neurodydaktyka. Nauczanie i uczenie się przyjazne mózgowi (s. 196-203). Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.